

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES
PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Estranger	1'50 id. id.
Un número 10 cèntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanar

Any 4.º

Diumenge 21 de Novembre de 1897

Núm. 188

SECCIÓ GENERAL

BON CAMÍ

Lo «Foment del Treball Nacional» ha resolt elevar rahanada instancia als Poders públichs pera que, per via d'ensaig, y acullintse á la autorisació que ab respecte á Navarra consta en la Lley de Pressupòsits de 1893-94 s' autorisi un Concert Económich ab la Diputació de nostre Provincia pera la fixació del cupo y cobro de las contribucions d' immobles, conreus y bestiar, y la industrial y de comers, com únich medi d'evitar motius de justa queixa per part dels contribuyents y de trobar beneficis pera 'l Tresor Públich.

(«Retall de la premsa barcelonina del dia 4 corrent.»)

Molt agradable sorpresa tinguérem fa poch dias al llegir en los diaris de la vehina capital la gasetilla que hem reproduhit al comensar aquestas ratllas. Tenim tan poca confiança en eixos grans organismes que 's cuydan ab preferència dels interessos materials y á sa prosperitat quasi exclusivament s' atenen (com si fos possible separarlos de sos eterns companyons los interessos morals), que jamay nos hauriam esperat de cap d'ells una tan lloable iniciativa com la més amunt indicada, en que poden al hora beneficiari 'l cos y 'l ánima del nostre poble.

La sollicitud del *Foment del Treball Nacional* está presentada en termes tan senzills y tan clars que no apar sisquera descintible, atesa sobre tot la fonda perturbació que avuy regna en lo terreno administratiu ab ocasió de las autorisacions fiscalisadoras que, ab molt mala sombra, dictá á las darrerias de son ministeri lo flamant hisendista senyor Navarro Reverter. Efectivament quina solució millor pera garantir los ingressos del Tresor del Estat, sensa agravar la situació dels contribuyents, que acceptar un arrendatari desinteressat com la Diputació Provincial, exempta del propòsit de ferhi cap negoci sobre las ja prou duras carregas de sos administrats? ¿Si la Diputació té ja sa organizació económica disposta pera cobrar tributs de tota la circumscripció que abarca, quin arrendatari en millors condicions pot atendre ab menos dispendi als serveys contributius generals que 'l Estat, desde son centre absorvent, no sabrá ni podrá dominar jamay sense grans pérduas y sacrificis? ¿Ni quina entitat moral ab major garantia de seguretat, de formalitat, de solvència y de zel, pot emprendre aquell arrendament que 'ls govèrns centralistas no vacilan en entregar á un senzill particular, donantli per estimul en son servey lo dret d' investigació més repugnant á fi de que pugá arrodonir son negoci acabant d'escurar las butxacas dels esquilmats contribuyents?

Bén cert que 's necessita tancar los ulls á l' evidencia pera duptar un sol instant sobre la oportunitat y la justicia de lo que 'l *Foment* demana. Ne tenim tal convicció de sa excelencia y abriguem tal confiança en l' éxit de son plantejament que 'ns cab la més plena seguretat de que, si la Diputació establís lo susdit Concert Económich ab lo Govern central pera 'l cobro dels impostos no trigariam gayre temps á veure disminuir los tipos de las quotas contributivas, aixís com ara venen destinadas á creixer ab la mateixa proporció en que va augmentant lo desmanech administratiu del nostre desventurat pahís. Del naufragi inevitable de la Espanya uniformista, n' hauriam salvat una petita part, amparantla dintre l' *arca de Noé* del esperit autonómich, únich refugi destinat á guardar las llavors de la nova Espanya, de la Espanya regionalista.

**

Peró, á dir veritat, hi trobem en la proposició del

Foment duas deficiencias, una de fondo y altra de forma, que volém apuntar per lo que pogan servir, més que més quan no las atribuhim á error de concepte, sinó á la precipitació ab que l' assumpto s' ha donat al públich.

En primer lloch, enteném que la referida sollicitud no deu concretarse á la provincia de Barcelona. Molt al contrari. Creyém que deuen axtendrens sos efectes á tota la Regió Catalana; ja sia reclamant la creació de un *Concell Administratiu Regional*; elegit per las quatre Diputacions catalanas y potser format ab elements d' ellas mateixas, encarregat d' establir dit Concert Económich ab lo Govern central y provehir á tot lo necessari pera 'l bon compliment del mateix; ja sia, admetent, nó com á millor, sinó com á més fácil sistema, la existencia de quatre Concerts Económichs distints pera las quatre parts ab que l' absurdo criteri del centralisme ha dividit á la nostra terra.

Nosaltres ja compreném que l' esperit del *Foment* al concretar sa petició á la Provincia de Barcelona no es d' exclusió pera las demás provincias catalanas, ni sisquera pera totas las restants d' Espanya, á las que segurament voldria tant autonómicas y tant prósperas com nosaltres mateixos, los calumniats regionalistas, desitjem de tot cor; ja 'us havém fixat en que 'l propòsit de sa iniciativa es que 's concedeixi 'l Concert Económich á la Diputació de Barcelona per via d'ensaig. Mes cal observar que l' *ensaig* es del tot ociós, per quant ja 'l tenim ben patent á Navarra y á las Bascongadas, ahont l' éxit mes eloqüent se desborda en mil indiscutibles manifestacions: en l' ordre, en la prosperitat, en la insignificancia dels tributs, en la moralitat de la recaudació, en tot, absolutament en tot lo que pugá relacionarse ab lo problema de la administració pública.

Si, donchs, tenim ja l' *ensaig* fet, y ab fruyts inmillorables, dit s' está que no calen més provas. Aném resultatment á lo positiu, á lo conegut, á lo prácticich á lo just, á lo convenient y, sobre tot, á lo indispensable pera la salvació del pahís. Per aquesta rahó enteném que es contraproduhent mostrar lo més mínim dupte en la lloable iniciativa que 'l *Foment* ha emprés: la frase per via d' *ensaig* hi sobra: hi falta en cambi l' incluhir en los beueficios del Concert Económich á las restants Provincias Catalanas, Gerona, Lleyda y Tarragona, germanas las tres de Barcelona, millor dit, membres d' un mateix cos, branca d' un mateix arbre, parts d' un mateix tot, elements contitutius totas plegadas de la entitat social que viu y alena ab lo nom de Catalunya.

Lo *Foment del Treball Nacional* que, ab tot y estar domiciliat á Barcelona, es compost de socis procedents de tota Catalunya, y representa y deu defensar per un igual los interessos de tota Catalunya, no pot reclamar del Poder Central justicia y beneficis pera una sola de sas parts components, no; deu ferho pera totas ellas, ab lo mateix alcans y ab idéntich zel.

Y estém segurs de que aixís ho farà, rectificant á l' hora la titllada frase per via d' *ensaig*, com es degut, ja que ab sa desaparició 's mostrará 'l criteri de volguer un bé positiu, sobre 'l quin s' hi té verdadera fé, sense duptes ni rezels de cap mena, única forma práctica de que 'l lleislador se senti sugestionat y obligat á concedir lo que 's demana, en la convicció de que dona un pas en ferm.

**

L' altra deficiencia que notém en la justíssima petició del *Foment* es la forma com s' ha presentat, degut sens dupte á la extremada modestia dels quins la sugeriren.

En efecte: una reforma de tant gran trascendencia pera 'l pahís com es la que 'l *Foment* proposa, deu presentarse al Poder Central robusta, nó en la forma d' un telégrama ó d' una carta-exposició com las que s' envian cada dia á Madrid, ab predestino al cove dels papers vells la major part de las vegadas. Que s' anuncihi en aquesta forma 'l propòsit tant sols d' ocuparse de tant important problema, bé está, pero darrera d'

aquest avís, deu venirhi una campanya séria, movent tots los ressorts de la opinió, sumant voluntats y cooperacions de tota mena, retreyent arguments de la rahó y mostrant enteresas de la voluntat; en una paraula, fent, com sol dirse vulgarment, admósfera propicia pera que s' imposi, graciosament ó per forsa, tant plausible iniciativa. Fem aquesta observació, y potser tant debó! resulti inoportuna, per entrar ja en los plans del *Foment* l' emprendre la patriótica campanya á que 'ns referim. Perque ella es indiscutiblement necessaria; sense ella res hi há á fer. Cal desenganyarnos. Desde Madrid *expontáneament* no sortirá jamay cap reforma en sentit lliberal ó autonómich pera las Regions; si aquestas, més ó menos *dolsament*, no saben ó no volen obligar als govèrns centrals á concedirlas, viurán per *in eternum* sotmesas al jou brutal de la centralisació. Aixó es trist, es desconsolador, però es veritat.

Be ho sap prou lo mateix *Foment*. Pera aturar algunas de las etzegalladas económicas atentatorias á la industria de Catalunya, que no té sas arrels á Madrid, recordis quants y quants sacrificis degueren ferse: telegramas, exposicions, viatjes, publicacions, meetings, manifestacions en la via pública, y tot lo que 's pot imaginar, de respectuos fins á la cortesanía, de arrogant fins á la amensaa. Y aixís y tot no sempre n' ha sortit prou bé.

Donchs apliqui 'l mateix *Foment* idéntich criteri á la qüestió de que tractém, que prou s' ho val, y té major trascendencia pera Catalunya que tots los tractats y aranzels haguts y per haver. Ab la gran autoritat que sos medis li donan, convoqui á totas las entitats d' alguna representació, y de tota Catalunya, pera tractar ab major amplitut l' assumpto, nómbrantse una Comissió de capacitats, presidida pel mateix *Foment*, que donga bona direcció á una campanya de carácter general en pró de la autonomia administrativa de nostra Regió.

Tindria aixó, emprés en tal forma, gran ressonancia, y fins grans garantías d' éxit, per quant es absoluta la convicció del nostre poble en la necessitat d' arrancar de las grapas del monstruos pop del centralisme lo cos decandit de nostra administració regional.

Y crega 'l *Foment del Treball Nacional* que fora aquesta la més gran de las suas campanyas en profit de la riquesa de tota Espanya, puig sense perjudicar al Poder Central, al quin s' hi podria entregar ben net de pols y palla, lo cupo que pera son sosteniment se requereix, tant gran ó més gran que 'l d' avuy, se beneficiaria en part extraordinaria al poble catalá, estalviantli las quantitats que actualment, d' aquí á Madrid y en la administració regional, se filtran, se malversan y 's roban, ab profit exclusiu d' una colla de pillastres, més meritosos pera visitar á Ceuta que pera ocupar las oficinas d' un Estat ben disposat.

**

Després de tot, aixís ho fassi d' una manera com d' una altra consti que aplaudim ab sinceritat la bella iniciativa del *Foment*, que no 'ns té gayre acostumats á tan aromosas flors. Ja compreném que 'ls temperaments no 's compran, ni 's fabrican á gust las energías, y 'ns fem cárrech de que potser li falti en corporació al *Foment* aquella fé que arreballa montanyas; però molt confiém en aquest primer pas tant expontáneament donat. Lo camí emprés es bó. Més depressa ó més poch á poch, camini sempre per ell lo *Foment* que contará á tot' hora ab los cordials aplaudiments nostres y de tota la opinió imparcial.

Y ara, sians permés un instant, fixarnos en una circumstancia que 'ns afalaga y honra als sabadellenchs en alt grau. L' actual President del *Foment del Treball Nacional* es lo conegut compatrici nostre don Joan Sallarés y Plá, y segons nostres informes á n' ell se deu la iniciativa en aquesta lloable actitud de la Corporació que regeix.

A dir vritat, no 'ns estranya: que té 'l senyor Sallarés fondas conviccions regionalistas ho sabem prou bé

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Correu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.		3
Rápit.		5'09

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de cárrega de 3.ª y el rápit de 1.ª y 2.^a

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		12'43
Mixte.		5'40
Correu.		7'35

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª el de cárrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.^a

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banystes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.		3'22
Correu.		5'35

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banystes (Juriol y Agost).		5'40

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

Núm.	Mati	Tarde
2.	9'10	
4.		3
6.		6

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

Núm.	Mati	Tarde
1.	7'40	
3.		1
5.		4'30

ORDINACIONS

Pera Banyolas á las 9 y 11 mati (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)

Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)

Pera Olot á las 11 mati (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)

Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)

Pera Anglés, La Sella y Amer á las 10 mati (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)

Pera Salt tot lo mati fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LA PREVISIÓ ESPANYOLA

Compañia de segurs contra incendis á prima fixa

Fundada l' any 1853

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plassa del Carril, 6, 2.^{on} Gerona

Sub-director Regional: D ANGEL TREMOLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286'92

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	mati.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'49 tarde
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línea.	5'30	
Sant Felú de Guixols.	7'00	m. y 6 tarde
Amer y sa línea.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línea.	7'00	m.
Estanyol y sa línea.	7'00	m.

SORTIDAS

3'49	tarde
7'00	mati
8'48	m. y 8'00 nit.
11'00	m.
11'00	m.
9'00	m. y 6'00 tarde
10'00	m.
10'00	m.
10'00	m.

BANH VITALII DE E SPANYA

LA PREVISIÓ

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Compañias de segurs sobre la vida reunidas
Carrer Ample, núm. 64
BARCELONA

CAPITAL SOCIAL

15.000,000 DE PESSETES

Reservas en 31 Desembre de 1896. 9.235,908'05 pssetes

Capitals assegurats desde la fundació

de las C.^{as} fins al 30 Juny 1897. 195.906,957'44

Pagat per sinistres, pólissas vensudas

y altres comptes fins igual data. 12.691,707'02

Delegat general en la Provincia

Joseph Coderch y Bacó

Representant en la Capital

Anicet Palahi

Agents en la mateixa

Toribi Corominas.—Narcis Boadas

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera teuyir lo cabell. No te val en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no tanca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprent específich se usa en dita perruquería

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL

GERONA

Son tinturas superiors
las que en Máximo fabrica:
tenyintse ab elles, senyors
un vell, troba sense esforços
dona jove, guapa y rica.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració. Cort-Real, úmn. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Gerona.	1	pesseta trimestre	4'50	pessetas trimestre
Fora.	1	1'25 id.	0'10	id.
				Un número sol.